

SUBCARPATII SI PODISUL GETIC

Subcarpatii Getici reprezinta sectorul vestic al Subcarpatilor. Impreuna cu Podisul Getic formeaza o treapta de racord (de legatura) intre Carpatii Meridionali si Campia Romana, avind un caracter piemontan de ansamblu. Legatura intre Subcarpati si Podisul Getic este foarte strinsa; astfel marginea sudica a Subcarpatilor Getici coincide cu inceputul Podisului Getic (Dealul Negru, Dealul Birzei, Dealul Bran).

Spre nord Carpatii Meridionali sunt delimitati de Subcarpatii Getici printr-un abrupt rezultat din ridicarea regiunii montane la sfirsitul Pliocenului (cu aproape 1.000 m).

Limita de est o reprezinta Dambovita (spre Subcarpatii Curburii), iar limita de vest Valea Motrului (spre Podisul Mehedinti).

Relief si subdiviziuni

Subcarpatii Getici sunt formati din roci neogene cutate, fiind in acest fel o regiune de orogen asemanatoare Carpatilor. Cutele (succesiunea de anticlinale si sinclinale) sunt mai slab exprimate comparativ cu Subcarpatii Curburii.

Relieful de dealuri ii aseamana cu regiunile de deal si podis, iar altitudinile (pe alocuri de peste 1.000 m) cu regiunile montane. Pe alocuri apar si cute "diapire" (cu simbuli de sare), cum ar fi la Ocnele Mari.

Altitudinea medie este de 500-600 m, mai coborita in partea de vest (400-500 m) si mai ridicata in est (700-1.000 m).

Altitudinea maxima din zona propriu zisa este de 1.018 m (Magura Matau), desi spre contactul cu muntele se intilnesc si inaltimi mai mari (1.150 m).

Altitudinea minima coboara sub 300 m in Depresiunea Tirgu Jiu. Subcarpatii Getici (asemanator sectorului de la curbura) se afla in prezent intr-o miscare de ridicare.

Caracteristica esentiala a Subcarpatilor Getici o reprezinta succesiunea - dinspre Carpatii Meridionali spre Podisul Getic - a cite doua siruri de depresiuni si doua siruri de dealuri, astfel:

a) in apropierea muntelui, un sir de depresiuni "submontane" puse in evidenta in cea mai mare parte de eroziune, cum ar fi Depresiunea Campulung (pe riul Tirgului), Arefu (pe Arges), Jiblea (pe Olt), Horezu, Polovraci (pe Oltet) si depresiunile submontane dintre Gilort si Motru (mai cunoscute fiind Novaci pe Gilort si Tismana pe riul cu acelasi nume;

b) un sir de dealuri, cu structura cutata, care prin pozitie au un caracter "intern" (dealuri subcarpatice interne), cum ar fi: Magura Matau (1.018 m), Dealul Carlige (871 m), Magura Slatioarei (767 m) si Dealurile Gorjului.

c) un al doilea sir de depresiuni ("intracolinare"), cum ar fi depresiunile intracolinare dintre Arges si Argesel si Depresiunea Tirgu Jiu-Campu Mare;

d) un alt sir de dealuri, situate spre exterior (dealuri "externe") foarte slab cutate, de unde incepe marginea Podisului Getic; Dealul Negru (581 m), Dealul Birzei (560 m), Dealul Bran (333 m).

O importanta aparte o au depresiunile situate la extremitati - Depresiunea Campulung (submontana) si Depresiunea Tirgu Jiu-Campu Mare (intracolinara).

Depresiunea Campulung este situata in partea de est a Subcarpatilor Getici, la poalele Muntilor Iezer, pe Riul Tirgului. Marginita la sud de Magura Matau, are un aspect tipic de depresiune submontana si o forma relativ alungita (asemanatoare unui "cimp lung"), aici a aparut si s-a dezvoltat orasul Campulung, prima capitala a Tarii Romanesti.

Depresiunea Tirgu Jiu - Campu Mare, situata in partea de vest a Subcarpatilor Getici, este marginita la nord de Dealurile Gorjului (dealuri subcarpatice interne), iar la sud de Dealul Bran (333 m, deal extern); spre est se intinde pina la Gilort, iar spre vest pina la Motru; depresiunea are altitudini reduse pentru o regiune subcarpatica (sub 300 m), este strabatuta de Jiu, si are aspectul unui "cimp mare" (de unde si denumirea de Campu Mare).

Clima

Subcarpatii Getici au un climat de dealuri, influentat de altitudine si pozitia in sudul Carpatilor Meridionali (de unde un caracter de "adapost", pe ansamblu).

Caracteristicile elementelor climatice:

a) Regimul termic.

Temperatura medie anuala este cuprinsa intre 10oC (in Depresiunea Tirgu Jiu - Campu Mare), 9oC pe cea mai mare intindere (indeosebi in depresiuni), scazind apoi cu inaltimea la 8oC si 7oC (la peste 900 m).

Temperatura medie a lunii celei mai calde (iulie) scade cu inaltimea, corespunzator, de la 22oC la 20oC, iar a lunii celei mai reci (ianuarie) de la -1oC (in Depresiunea Tirgu Jiu) la -2o C, -3oC la cele mai mari altitudini.

b) Regimul eolian cuprinde vinturile circulatiei generale (Vinturile de Vest) si fenomene de foen (Vintu Mare).

Diferentieri climatice.

Pe fondul climatului de dealuri exista un etaj de dealuri inalte (la peste 500 m) si de dealuri joase (sub 500 m), in depresiuni.

Depresiunile submontane din partea de vest au un climat specific. Pe ansamblu este un climat de tranzitie intre climatul cu influente submediteraniene (spre Podisul Mehedinti) si climatul de ariditate (din est).

Hydrografia

a) Riurile principale care strabat Subcarpatii Getici sunt Jiu, Olt, Arges si afluentii acestora. Jiul primeste ca afluenti (in afara zonei subcarpatice) Motru si Gilortul, iar in apropierea lacului Ceauru, riul Tismana. Oltul are ca afluenti pe Oltet (cu Cerna) si Topolog, iar Argesul primeste pe Vislan, Riu Doamnei, Riu Tirgului, Argesel si Dimbovita.

b) Lacurile din Subcarpatii Getici sunt de mai multe categorii:

- lacuri in masive de sare: Ocnele Mari;

- lacul pentru hidroamelioratii (si apa potabila si industrială) Ceauru, pe Jiu, in Depresiunea Tirgu Jiu - Campu Mare;

- lacuri hidroenergetice: pe Olt (in sectorul dintre Cozia si Ocnele Mari) si pe Arges (intre Vidraru si Curtea de Arges);

c) Apele subterane sunt relativ discontinui (datorita reliefului).

In unele locuri apar la suprafata sub forma unor izvoare minerale (Baile Olanesti, Baile Govora).

Invelisul biogeografic si pedogeografic

a) Vegetatia predominanta este vegetatia forestiera cuprinzind paduri de stejar (pina la 500 m), paduri de amestec stejar-fag (intre 400 si 600 m) si paduri de fag (pe dealurile mai inalte).

Etajul stejarului cuprinde cer, ghirna, stejar pedunculat, gorun, la care se adauga alte foioase (carpen, ulm, tei).

Etajul fagului caracterizeaza dealurile subcarpatice. In partea de vest a Subcarpatilor Getici (indeosebi in depresiunea Tirgu Jiu - Campu Mare) apar si specii meridionale, submediteraneene.

Asemănător vegetatiei altor regiuni si cea a Subcarpatilor Getici este de data relativ recenta (postglaciara) si destul de mult transformata de activitatea antropica.

b) Fauna este, de asemenea, postglaciara. Predomina speciile comune padurilor de foioase, specifice fiind mistretul si viezurele, plus animale de prada, ca lupul, vulpea, pisica salbatica, pasari, cum sunt: ciocanitoarea, cinteza s.a., la

care se adauga animale venite din silvostepa (iepurele) sau din padurile de munte (caprioara, veverita).
Riurile cuprind specii de pesti, intre care predomina cleanul si mreana. In partea de vest exista specii submediteraneene.

c) Solurile sunt, ca si in alte unitati geografice determinate de conditiile de relief, alcatuire geologica, clima, vegetatie. Predomina argiluvisolurile (soluri argiluviale; cenusii si brun roscate) si la altitudini mai mari, cambisolurile favorizate de un climat mai racoros si umed; exista si soluri azonale.

d) Dintre rezervatiile naturale se remarca cea de la Albesti (rezervatie geologica si paleontologica), din apropiere de Campulung.

Resursele naturale ale Subcarpatilor Getici sunt: petrolul, gazele naturale, lignitul, masivele de sare, paduri, pasuni, hidroenergie, izvoare minerale, la care se adauga suprafete de terenuri arabile.

Populatia si asezarile omenesti

Conditii naturale (relief, clima, ape, vegetatie, soluri, resurse) sunt deosebit de favorabile vietii si activitatii societatii omenesti. Relieful depresionar permite concentrarea populatiei, localitatilor si activitatilor agricole. Reteaua de riuri influenteaza transporturile si asezarile. Resursele naturale au dus la aparitia unor industrii noi.

Subcarpatii Getici reprezinta o zona de straveche si continua populare umana. Aici au aparut primele capitale ale Tarii Romanesti: Campulung si Curtea de Arges.

Densitatea populatiei este de peste 100 loc/km² pe ansamblul Subcarpatilor Getici. In depresiunile mari ajunge la 150 loc/km², iar pe dealuri se diminueaza corespunzator.

Sporul natural este egal cu media tarii, cu valori mai reduse in vest (Gorj) decat in est (Arges).

Exista deplasari de populatie cu caracter definitiv (spre orasele mari, spre centre industriale noi), periodic (prilejuite de unele lucrari, cum ar fi constructiile hidroenergetice de pe Olt si Arges) si zilnic (navetism) spre orasele mari (Tg. Jiu, Ramnicu Valcea).

Asezarile rurale sunt in general mijlocii (500-1.500 loc.) si mici (sub 500 loc.) au o structura rasfirata (cu case printre gradini si vii), functii agricole, iar mai recent, functii miniere, industriale sau mixte.

Subcarpatii Getici au fost o regiune predominant necooperativizata, ceea ce s-a rasfrint favorabil asupra functiilor economice si aspectului asezarilor rurale.

Asezarile urbane. In Subcarpatii Getici se afla situate urmatoarele orase: Campulung, Curtea de Arges, Ramnicu Valcea, Baile Govora, Calimanesti, Baile Olanesti, Horezu, Bumbesti-Jiu, Ticleni, Targu Carbunesti (ultimele doua in zona de contact), Ocnele Mari, Novaci, Tirgu Jiu.

Campulung (44.000 loc.) prima capitala a Tarii Romanesti, oras de o insemnatate deosebita in evul mediu, are, in prezent o industrie cu profil complex (intreprinderea de autoturisme de teren ARO, combinatul chimic, combinatul de lianti si azbociment, ramuri ale industriei usoare), monumente istorice si culturale.

Curtea de Arges (36.000 loc.), are in prezent si o vocatie industrială (industrie electrotehnica, industria lemnului) si turistica.

Ramnicu Valcea (113.000 loc.), oras comercial inca din evul mediu, are o industrie bine reprezentata (rafinarie, combinat de prelucrare a lemnului, industria pielariei) si functie administrativa. Are un aspect urban modern si importante obiective turistice.

Tirgu Jiu (98.000 loc.) are industrii in interior (utilaj minier, industrie textila si alimentara) si in apropiere (combinatul de industrializare a lemnului de la Preajba, combinatul de lianti de la Barsesti, cea mai mare din tara); este un centru turistic, administrativ si comercial.

Celelalte orase au cate o ramura mai reprezentativa: Ocnele Mari - extractia sarii, Bumbesti-Jiu - industria constructoare de masini, Ticleni - extractia petrolului si gazelor naturale), Novaci si Horezu - industrie mica si artizanala. Altele au functie balneoclimaterica (Baile Olanesti, Baile Govora, Calimanesti). Tirgu Carbunesti, oras cu o insemnatate regionala in trecut, isi cauta in prezent o identitate proprie.

Industria

Pe ansamblul tarii, Subcarpatii Getici au o industrie notabila, bazata pe resurse proprii (petrol, gaze naturale, carbuni, sare) sau din zone apropiate (calcare, lemn, resurse agroalimentare).

- Industria energetica cuprinde exploatare de petrol, gaze naturale si carbuni. Petrolul se extrage de aproape patru decenii: exploatarile sunt situate la limita cu Podisul Getic; Babeni, Ticleni, Scoarta, Albeni, iar prelucrarea se realizeaza la rafinaria de la Ramnicu Valcea si Combinatul petrochimic Pitesti, gazele asociate se exploateaza la Ticleni si Bustuchin.

Subcarpatii Getici dispun, de asemenea, si de exploatare insemnate de lignit; zona traditionala se afla situata in est si cuprinde exploatarile de la Berevoiesti, Jugur, Godeni, Aninoasa, Boteni; o zona noua se afla la limita cu Podisul Getic, cu centre la Alunu, Babeni, Cernisoara, Cucesti, iar pentru transportul carbunelui de aici a fost construita calea ferata Babeni-Alunu.

Energie electrica se obtine in citeva termocentrale mai mici (Ramnicu Valcea, Govora) si hidrocentrale (pe Olt, pe Arges), centralele mari (hidrocentrala Arges, termocentralele Rovinari, Turceni) fiind situate in exteriorul subcarpatilor, dar in imediata apropiere a acestora.

Industria chimica cuprinde exploatare de sare (la Ocnele Mari), produse clorosodice (la Govora si Ramnicu Valcea, pe baza materiei prime de la Ocnele Mari), fire sintetice (Campulung).

Industria lemnului este bazata indeosebi pe materii prime (lemn de fag si rasinoase) din Carpatii Meridionali; cheresteaua de rasinoase (pe baza lemnului din grupa Fagaras) se prelucraza la Curtea de Arges, iar furnire, placi aglomerate, fibrolemnoase si mobila se produc la combinatele de la Preajba (linga Tirgu Jiu) si Ramnicu Valcea.

Industria materialelor de constructie este reprezentata de intreprinderile de lianti (ciment si var) de la Campulung (care se aprovizioneaza cu calcar din Muntele Mateias) si de la Birsesti, linga Tirgu Jiu (cea mai mare din tara, care se aprovizioneaza cu calcar din Muntii Vilcanului, din cariera de la Suseni), precum si de intreprinderi de ceramica fina de la Tirgu Jiu si Curtea de Arges.

Industria usoara este reprezentata de intreprinderi de incaltaminte si tabacarii, la Ramnicu Valcea, iar industria alimentara - de intreprinderile de conserve din fructe Riureni, produse lactate din Campulung, precum si alte produse in principalele orase.

Agricultura

a) Fondul funciar, conform conditiilor naturale, are calitati medii. Solurile mai slabe calitativ, alunecarile de teren si substratul argilos diminueaza calitatile naturale ale fondului funciar, chiar daca conditiile de clima sunt foarte favorabile. Terenurile accidentate (dealurile) si extinderea relativ redusa a suprafetelor orizontale din depresiuni reduc considerabil cultivarea plantelor agricole. De aceea in Subcarpatii Getici predomina suprafetele cu pasuni si finete si cele prielnice culturii pomilor fructiferi

b) Cultura plantelor cuprinde, pe suprafete mici, culturi cerealiere (porumb indeosebi), plante tehnice, cartofi, legume, leguminoase pentru boabe (in zonele periurbane) si indeosebi pomi fructiferi (pruni, meri, peri etc.); Subcarpatii Getici impreuna cu Subcarpatii Curburii si portiunea nordica a Podisului Getic formeaza principala regiune pomicola a tarii, in care predomina prunul, dar noile plantatii extind cultura marului; judetele Arges si Valcea au cele mai mari livezi din tara. Mari plantatii pomicole exista la Campulung, Ramnicu Valcea si Tismana.

c) Cresterea animalelor se bazeaza predominant pe pajisti de dealuri, mai modeste calitativ (decit la munte si campie), datorita eroziunii si suprapasunatului si mai putin pe cultura plantelor furajere. Se cresc ovine - favorizate si de apropierea muntelui (Novaci) - bovine, pasari.

Cai de comunicatie si transporturi

a) Caile ferate sunt situate pe culoarele de vale, astfel:

- pe Jiu este calea ferata electrificata Filiasi - Tirgu Jiu - Bumbesti - Livezeni - Simeria; intre Filiasi si Tirgu Jiu are o varianta pe Gilort (Filiasi - Tirgu Carbunest - Tirgu Jiu) si un segment mai nou, pe Jiu (Filiasi - Rovinari - Tirgu Jiu);
- pe Ilt, calea ferata Piatra Olt - Ramnicu Valcea - Sibiu; la Babeni (sud de Ramnicu Valcea) se desprinde calea ferata noua Babeni-Alunu;
- pe Arges, calea ferata dintre Pitesti si Curtea de Arges;
- pe Riu Tirgului, calea ferata Pitesti - Campulung;

b) Soselele sunt axate, de asemenea, pe vai (Jiu, Olt, Arges, Riu Tirgului), dar penetreaza mai mult in interiorul Subcarpatilor. Exista si sosele longitudinale, cum ar fi intre Ramnicu Valcea - Horezu - Tirgu Jiu - Baia de Arama sau intre Campulung si Curtea de Arges. Aceasta se racordeaza cu soselele transcarpatice cunoscute: Novaci - Sebes ("Transalpina") si Curtea de Arges - Vidraru - Depresiunea Fagaras ("Transfagarasanul").

Obiective turistice

Subcarpatii Getici au obiective naturale relativ reduse (Albesti, Valea Oltului, izvoarele minerale de la Baile Olanesti, Baile Govora), dar, datorita apropierii de zona montana (Iezer, Cozia, Muntii Capatinii, cu Pestera Muierii, Paringului, Muntii Vulcanului - cu Cheile Runcului - Defileul Oltului, Defileul Lainici), reprezinta o cale de tranzit importanta. Exista insa numeroase obiective culturale istorice, localizate la Campulung, Curtea de Arges, Horezu, Tismana, Tirgu Jiu. Datorita conditiilor naturale s-au dezvoltat si cunoscutele statiuni balneoclimaterice Baile Govora, Baile Olanesti, Calimanesti.

Culmile Carpatilor Meridionali care marginesc depresiunile interne (submontane) ale Subcarpatilor Getici sunt:

- Muntii Valcanului;
- Muntii Parang;
- Muntii Fagaras;

Depresiunile din Carpatii Getici si apele care le dreneaza sunt:

Arges si afluentii sai dreneaza:

- Depresiunea Arefu;
- Depresiunea Bradet;
- Depresiunea Campulung.

Oltul si afluentii sai dreneaza:

- Depresiunea Jibblea;
- Depresiunea Olanesti;
- Depresiunea Polovraci;
- Depresiunea Horezu.

Jiu si afluentii sai dreneaza:

- Depresiunea Bumbesti;
- Depresiunea Tismana;
- Depresiunea Novaci;
- Depresiunea Tg. Jiu-Campulung.

Orase care sunt situate in Subcarpatii Getici sunt:

- Campulung-Muscel;
- Tg. Jiu;
- Ramnicu-Valcea;
- Govora;
- Novaci;
- Horezu;
- Ticleni;
- Calimanesti;
- Curtea de Arges;
- Ocnele Mari;
- Baile-Olanesti;
- Targu-Carbunesti;

- Rovinari;
- Bumbesti-Jiu

Conditiiile pedoclimatice oferite de relieful Subcarpatilor Getici sunt favorabile dezvoltarii pomiculturii. Centre pomicole mari si mijlocii din aceasta zona sunt:

- Ramnicul Valcea;
- Campulung Muscel;
- Tisman.

Localitati aflate pe linia de demarcatie dintre Podisul Getic si Campia Romana sunt:

- Plenita;
- Craiova;
- Bals;
- Slatina;
- Costesti;
- Pitesti;
- Topoloveni;
- Gaesti;
- Targoviste.

Interfluviile Podisului Getic sunt reprezentate prin culmi deluroase joase. Locurile unde acestea se aduna in manunchiuri sunt:

- la Filiasi, pe Jiu;
- la Pitesti, pe Arges.

Diviziunile (platformele) Podisului Getic sunt delimitate de vaile raurilor mari. Platformele din Podisul Getic sunt:

- platforma Strehaiei;
- platforma Jiului;
- platforma Oltetului;
- platforma Cotmeana;
- platforma Argesului;
- platforma Candesti.

La cea mai mare altitudine a Podisului Getic se afla Platforma Argesului (772m), afluentul Argesel delimitand-o de platforma Candesti.

O particularitate climatica a Podisului Getic:

In zona vestica a Podisului Getic exista o particularitate climatica: patrund influente submediteraneene cu veri secetoase, ploi de toamna si ierni blande. Se adauga usoara foehnizare a maselor de aer mai cald si cu umiditate redusa ce coboara de pe pantele Muntilor Mehedinti si Valcan.

Forme de relief din Podisul Getic

Platforma Strehaiei
Platforma Husnitei
Platforma Balacitei
Platforma Jiului
Platforma Oltetului
Platforma Cotmeana
Platforma Argesului
Platforma Candesti

Ape curgatoare din Podisul Getic

Dunarea
Drincea
Desnati
Jiu
Motru
Gilort
Amaradia
Olt

Topolog
Oltet
Cerna
Arges
Valsan
Raul Doamnei
Raul Targului
Argesel
Dambovita
Vedea
Cotmeana
Teleorman

